Jaargang 116. Vrijdag, 30 October 1857. No. 130.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Grondbelasting.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* herinneren de Ingezetenen, dat bij de Wet van den 28sten Maart 1828 (*Staatsblad* no. 8), **tijdelijke vrijstelling van Grondbelasting of van verhooging van Grondbelasting** verleend wordt voor NIEUW GESTICHTE, gedeeltelijk VERNIEUWDE en VERGROOTTE of UITGEBREIDE GEBOUWEN; dat, in gevolge de Wet van den 24sten April 1843, de belanghebbenden, die op het genot van deze VRIJSTELLING aanspraak maken, verpligt zijn, van de STICHTINGEN, VERNIEUWINGEN, AAN- of BIJBOUWINGEN, in de termen van de Wet vallende, aangifte te doen binnen **zes maanden** nadat de Perceelen in gebruik gesteld zijn of voor het eerst geheel of ten deele worden betrokken, bij gebreke waarvan de aanspraak op vrijstelling is vervallen: eindelijk, dat die aangifte moet geschieden aan het Bureau der Zetters op het Raadhuis, waar de MODELLEN tot het doen van die aangifte verkrijgbaar zijn.

GRONINGEN, 16 October 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

Nadere berigten uit New-York van den 14den melden, dat de banken aldaar en te Boston, met algemeen overleg, besloten hebben om, ten gevolge van de schaarschheid van contanten, hare betalingen in geld te staken; zij hebben eene commissie benoemd, om aan de wetgevende vergadering van den staat een verzoekschrift in te dienen, ten einde de banken van de verpligting te ontheffen, hare betalingen in contant geld te doen, gedurende de tegenwoordige geldcrisis. Er zijn reeds 20 banken die hare betalingen hebben gestaakt, en dien ten gevolge zijn er ook verscheidene faillissementen ontstaan. In New-York waren, ten gevolge van die stagnatie, 50,000 personen buiten betrekking. De algemeene verslagenheid was groot; doch de publieke fondsen en andere papieren-geldswaarden hadden zich hersteld en hielden zich staande.

— Van de verongelukte stoomboot *Central-America* zijn later nog drie passagiers gered, die in eene der reddingsbooten van genoemd schip negen dagen lang op de zee hebben rondgedreven. Van hunnen bangen nood gedurende die negen dagen worden de volgende bijzonderheden medegedeeld: Op het oogenblik dat de *Central-America* zonk, sprong de tweede ingenieur *Tice* met eene plank, waarvan hij zich reeds vroeger voorzien had, in zee. Aan die plank klemde hij zich drie dagen lang vast, zonder ergens een zeil of een zijner vroegere lotgenooten te ontdekken. Eindelijk op den vierden morgen zag hij in zijne nabijheid eene ledige boot drijven, waarna hij zijne plank liet varen en naar de boot zwom, die hij met veel moeite bereikte. Op den vijfden morgen dreef de boot in de nabijheid van het stormdek der *Central-America*. *Grant*, een der stookers van het stoomschip, die zich op dit stormdek bevond, sprong naar beneden, zwom op de boot van *Tice* toe, en nu roeiden beide (de roeiriemen waren gelukkig niet verloren gegaan) naar het stormdek en haalden van daar den eenig overgeblevene van allen die getracht hadden zich daarop te redden, den passagier *Dawson*, af. Deze drie personen dreven nu nog vier nachten en drie dagen op den wijden oceaan rond. *Tice* had van het oogenblik af dat de *Central-America* zonk, niets gegeten of gedronken, tot dat hij op den vijfden dag met zijnen roeiriem een haaivisch sloeg. Met groote gulzigheid werd deze buit door de drie ongelukkigen verslonden, die dan weder tot aan den negenden dag zonder eenig voedsel bleven. In den achtsten nacht viel een sterke regen en vingen zij de verkwikkende droppels in hunne uitgedroogde keelen op, maar ze waren niet meer in staat een genoegzamen voorraad water, ook slechts voor korten tijd, op te bewaren. — De beide personen die zich op het stormdek hadden gered, leden gedurende de eerste vier dagen minder dan de ingenieur. Volgens *Grants* opgave, bevonden zich dadelijk na de schipbreuk negen personen op het stormdek. Op den tweeden dag dreef *Dawson*, aan eene plank vastgeklemd, bij het dek en beproefde daarop te komen. De overigen protesteerden echter hiertegen, daar het dek wegens het gewigt der zich daarop bevindenden, reeds twee voet water had. Maar *Dawson* was niet af te slagen, hij hield zich aan eene zijde van het stormdek vast, totdat dit, nadat de een na den ander in zee gezonken was, weder meer rees en men hem eindelijk toestond er op te komen. In den derden nacht waren allen die zich op het stormdek bevonden, door honger en dorst reeds bijna razend geworden. Eenigen staarden met verwilderden blik over de eindelooze golven om een reddend zeil te ontdekken; als ze geen bespeurden, verliet hun de hoop en ze zonken stervend neder. Anderen hieven hunne handen biddend ten hemel, God smeekende om hen van den dreigenden dood te redden, en terwijl zij zoo baden en zich niet vasthielden, spoelden de golven hen van het dek en begroeven hen in de diepte van den Oceaan. Den vierden dag waren nog slechts vier in het leven. Het lijden van deze laat zich niet beschrijven. De dood scheen de eenige verlossing van dit lijden en toch klemden zij zich krampachtig aan het wrak vast en zochten langs den wijden horizont naar een vriendelijk zeil, totdat de glans van het water hen verblindde. En alles te vergeefs! Nog een verschrikkelijke nacht ging voorbij en als de zon den volgenden dag begon te schemeren, waren wederom twee personen gestorven en weggedreven. Daar bespeurde *Grant* de boot van *Tice*, sprong in het water, zwom toe en werd opgenomen. — De boot werd op den negenden dag na de schipbreuk gezien door de brik *Mary*, die de drie ongelukkigen, als geraamten uitgeteerd, opnam en hen naar New-York bragt.

BRITSCH-INDIË.

Het bevestigt zich dat de Engelschen Delhi bestormd en na eenen hevigen strijd den zetel van den opstand ingenomen hebben. Aan hunne zijde waren daarbij, naar gezegd werd, niet minder dan 40 officieren en 600 manschappen gesneuveld of gewond. De opstandelingen hadden even vóór de bestorming de vrouwen en kinderen uit Delhi doen wijken en na eene hardnekkige verdediging de vesting ontruimd, maar ze, toen de Engelschen er binnengedrongen waren, omsingeld en ingesloten. Daar de Engelschen in de vesting geenen leeftogt in voorraad hadden, verkeerden zij er in eene gevaarlijke gesteldheid, terwijl de opstandelingen, wel verre van ontmoedigd te zijn, hen met woede bestreden.

Den 14den September begonnen de belegeraars storm te loopen, met het gunstig gevolg, dat zij, door eene bres in de nabijheid der Cashmire-poort, in de veste zijn gedrongen zonder dat de belegerden krachtigen tegenstand boden. De binnengerukte troepen trokken langs de wallen voorwaarts naar de Cabul-poort, alwaar zij tegen een hardnekkig verzet hadden te kampen, en zeer zware verliezen leden. Van lieverlede kwamen de overwinnaars dieper in de stad, terwijl de vijand, naar het scheen, over de brug aftrok. Den 20sten konden de Engelschen zeggen meester van de stad te zijn.

Men verneemt verder nog uit Delhi, dat verscheidene ingezetenen dier stad om genade smeekten en die ook erlangden, doch den Cipayers werd dit geweigerd. Vele muiters, vooral der kavallerie, wisten te ontkomen. De Engelschen hadden bij de bestorming eene sterkte van 10,000 man.

Onder de gevangen genomen personen zou de oudste zoon van den Koning van Delhi behooren.

Den 5den Sept. hebben de insurgenten een aanval op Lucknow gedaan, die echter afgeslagen is, terwijl de aanvallers daarbij verliezen geleden hebben. Men verwachtte dat weldra versterking voor de bezetting van Lucknow zou aankomen. [Zooals wij reeds hebben medegedeeld, waren de troepen van generaal *Havelock* en *Outram* den 16den uit Cawnpore tot ontzetting van Lucknow op marsch gegaan.)

Overigens was volgens de nu ontvangen berigten, de staat der zaken in Indië in de laatste twee weken over het geheel weinig veranderd, althans niet ongunstiger voor de Engelschen geworden. De opstand bleef hoofdzakelijk tot Bengalen en de noordwestelijke provinciën bepaald; in de presidentschappen Bombay en Madras waren geene ernstige rustverstoringen voorgevallen, even min in de landstreken Dekkan en Pendshab. Door de te Dinapore gelegerde opstandelingen werden Saugor en Jubbelpore nog met eenen aanval bedreigd; doch op eenige andere punten was de muiterij gedempt, terwijl de inlandsche artillerie te Heradabad ontwapend was.

De versterkingen, waarnaar reikhalzend uitgezien werd, hadden bij het afzenden dezer berigten Indië nog niet bereikt; alleen waren te Calcutta eenige Engelsche troepen van de Kaap aangekomen.

»Delhi, zegt de *Tijd*, het groote Babel van de Indische muitelingen, is gevallen. Eene blijde gebeurtenis voor de Engelschen, die thans voor 't eerst ruimer zullen ademhalen te midden van de ijselijke bekommernissen, waarin zij sinds vele maanden leven. Die overwinning is van groot gewigt; zij brengt immers een keerpunt aan.

»De militaire revolutie in Indië, de vrucht van eene over bijna de gansche bezittingen van Engeland verspreide zamenzwering, ontwikkelde zich in den aanvang met zulke snelheid en kracht, dat daartegen de Engelsche bevelhebbers, die, hoewel gewaarschuwd, toch verrast werden, onvermogend waren. Het was een algemeen *sauve qui peut*. Aan verzet en beteugeling kon bijna niet gedacht worden, dan in enkele streken, waar óf het volk getrouw bleef, of eenige meerdere Europesche regementen verzameld waren. De klimmende beweging der revolutie was alzoo ontzettend, en aanvankelijk was het Engelsch gouvernement niet in staat om iets anders te verrigten, dan met zwakke middelen te beproeven de revolutie te beperken binnen de streken, waar zij de overhand had gekregen. Het slaagde daarin met moeite.

»Gelukkig had een gedeelte van het Engelsch leger den moed gehad, om post te vatten onder de muren van Delhi, met het doel om de stad, waaruit het nauwelijks verdreven was, te belegeren. Onbegrijpelijk moeijelijk was de toestand van dat leger, dat, door geen tegenspoed ontmoedigd, stand hield.

»Inmiddels raasde de opstand uit door uitspattingen van wreedaardigheid en weelderigheid, waarvan wij ons in Europa geen denkbeeld kunnen maken, tot dat de generaal *Havelock* in het veld kwam, die met een handje vol volks, geteisterd door de cholera, zich een weg trachtte te banen door een leger van duizende Indiërs tot ontzetting van Lucknow, gelegen in de nabijheid van den weg van Calcutta naar Delhi. Driemaal had hij 't geluk tegen de Indiërs slag te leveren en ze te verwinnen. Wel kon hij Lucknow niet bereiken; maar hij had toch door zijne operatiën bewerkt, dat de Engelsche troepen van Lucknow een uitval konden doen en zich provianderen. De generaal *Havelock* verkreeg alzoo een dubbel resultaat. Lucknow kon stand houden, en hij had het prestige van de Engelsche legermagt weer in eere gesteld. De overmoed der Indiërs was op nieuw gebroken door de vrees voor de Europesche legermagt, en aan de Europesche soldaten was op nieuw moed geschonken, dewijl de overwinning weer onder hare banieren was teruggekeerd. Dit was het eerste lichtpunt, dat den Engelschen uit de Oost toelachte.

»De inneming van Delhi is het tweede. Zien wij daarvan de reden.

»Men kan Delhi houden voor de hoofdplaats en het middenpunt van den opstand. De stad immers is met Calcutta de meest bevolkte van Indië. Dáár had het Engelsch-Indisch gouvernement zijne leger-arsenalen opgeslagen, en zijn onmetelijke voorraad van legerbehoeften was er in handen van de opstandelingen gevallen. Die opstandelingen hadden daarenboven dáár hunnen inlandschen vorst aan het hoofd. Zoo ergens derhalve, dan moest in Delhi de opstand georganiseerd zijn. Daarom ook waren naar Delhi van heinde en verre toegevloeid al de regementen, die, in opstand gekomen, zich een weg naar Delhi konden banen, en niet elders door hunne legerhoofden werden opgehouden. De magt van den opstand, zoowel als hare zedelijke kracht, moeten geacht worden zich dáár te hebben geconcentreerd.

»Men begrijpt daaruit, waarom de Engelschen, in hunne bewonderenswaardige vasthoudendheid, voor Delhi een kamp hebben opgeslagen en, ten spijt van wele verliezen ook, hunne stelling hebben gehandhaafd, totdat zij, door hulptroepen uit het noord-westelijk Pendshab aangerukt, werden in staat gesteld, om gebruik te maken van de belegeringswerken, tegen Delhi voorbereid, en een aanval te doen.

»Na een langen en bloedigen strijd is 't hun eindelijk gelukt, blijkens officiële depêches bij 't gouvernement ontvangen, om Delhi te nemen. Het is een groot feit. Onze lezers zullen dat van zelf beseffen uit hetgeen wij boven van Delhi gezegd hebben.

»Intusschen, met die inneming is niet alles gedaan. Het is slechts een begin van eene restauratie, die veel tijd, veel inspanning en vele opofferingen van Engeland vorderen zal; maar die, menschelijkerwijze gesproken, eenmaal volgen moet."

RUSLAND.

De houding van Keizer *Alexander II* van Rusland verwekt meer en meer de algemene sympathie en bewondering. Met eene kracht en vastheid van wil, welke niet genoeg erkend kan worden, heeft hij het reuzenwerk ondernomen, om, op het voetspoor van den grooten Czaar *Peter*, zijn rijk te hervormen en te beschaven, en als zoodanig tracht hij het testament van dien Vorst te vervullen.

Geen dag gaat er om, waarop niet eenige maatregel genomen wordt, tot bevordering van het algemeen welzijn, en geene regering van het zoo hoog beschaafde Westen heeft zoo veel begrip van wezenlijken vooruitgang als de Russische Alleenheerscher, en ware zijn volk slechts met een zeer gering gedeelte zijner heldere denkbeelden begaafd, dan zou Rusland kunnen wedijveren in beschaving met de meest ontwikkelde landen. Een bewijs voor de hooge ontwikkeling van dien Vorst is, onder anderen, dat hij den invoer van boeken vrij heeft verklaard van inkomende regten, terwijl in het Westen het internationaal verkeer in den boekhandel nog zoodanig door drukkende belastingen en inkomende regten wordt bezwaard, dat de ontwikkeling daarvan zeer wordt belemmerd.

Teregt is door den Russischen Keizer begrepen, dat niets meer tot de ontwikkeling der natie kan bijdragen, dan de onbelemmerde gedachtenwisseling, en dat zijn volk van zijne meer ontwikkelde naburen nog veel kan leeren. In geen land wordt thans zooveel voor de zedelijke welvaart zijner bevolking verrigt, als in Rusland, en wat het stoffelijk belang zijner onderdanen betreft, ook hierin heeft Keizer *Alexander* al zijne voorgangers verre overtroffen. Een handel-systeem, op veel vrijzinniger schaal ingerigt, de wegen verbeterd, de aanvankelijke emancipatie der boeren, de aanleg van spoorwegen en telegrafen, ziedaar eenige belangrijke punten, maar alsof dit alles nog niet voldoende ware, zet hij de kroon op zijne verstandige handelingen, door aan Europa een voorbeeld te geven, even grootsch als heldhaftig, namelijk eene vermindering van ⅓ van zijn leger, dat reeds op voet van vrede was ingerigt. In het geheel zijn 430 bataljons gesuppprimeerd, bestaande uit 200,000 manschappen, terwijl vroeger de geheele reserve reeds huiswaarts was gezonden. Volgens de *N. Pr. Zeitung*, zou dit geen tijdelijke maatregel zijn, maar eene blijvende en doortastende wijziging, eene algeheele hervorming van het militair systeem in Rusland. Het reserve-systeem, ingerigt naar de Pruissische landweer, is geheel opgegeven, zoodat Rusland niet meer manschappen onder de wapens houdt, dan in tijd van vrede volstrekt noodig is, tot handhaving der orde.

Er is gezegd dat op de conferentie te Stuttgart besloten was tot eene vermindering der legers: moet men daaraan den belangrijken maatregel toeschrijven, door Keizer *Alexander* genomen? Het is niet waarschijnlijk. Het zoo even genoemde blad ontkent dit ten stelligste en verzekert, dat Keizer *Alexander*, terstond bij het aanvaarden der regering, nog vóór de krooning te Moskou, tot die vermindering besloten had. Het dagblad *le Nord* bevestigt deze bewering van het Pruissisch blad, en voegt er bij, dat de maatregel, welke dezer dagen is bekend gemaakt, reeds vóór het onderhoud te Stuttgart was vastgesteld. De *Köln. Zeitung* zelfs, welke nog voor weinige maanden, ter liefde voor lord *Palmerston*, geene woorden genoeg kon vinden, om Rusland en zijn' Keizer te honen, en hun allerlei slechte nevenbedoelingen toe te schrijven, is gedwongen, op zijn ongunstig oordeel terug te komen en schrijft dien maatregel toe aan beweegredenen, welke aan het persoonlijk karakter, de gematigde staatkunde en de vredelievende gezindheid van Keizer *Alexander* eere doen. Volgens dat dagblad, heeft Keizer *Alexander*, door het initiatief tot zoo belangrijken maatregel te nemen, aan de wereld willen toonen, dat Rusland geenszins een beletsel voor eene algemeene ontwapening is. Hij heeft een voorbeeld willen geven, en door eene beteekenisvolle daad willen antwoorden op de dikwerf herhaalde beschuldiging, welke Rusland voorstelde als een uitsluitend militaire staat, altijd denkende om den eerzuchtigen droom van *Peter den Groote* te verwezenlijken.

Bovendien is het leger in Rusland niet, als elders, voor de maatschappij verloren, wat betreft het producerend gedeelte; zijne soldaten werken aan de spoorwegen, om aarden banen te maken enz.; zoodoende houdt het leger op, de financiën van den staat te ondermijnen.

TURKIJE.

In de Levant, bepaaldelijk in Syrië en Klein-Azië, worden sedert eenigen tijd van Rome's zijde pogingen gedaan om de met den Roomschen Stoel vereenigde bevolking van de Grieksch-Katholijke godsdienst tot het aannemen der Gregoriaansche tijdrekening over te halen. De bevolking ziet in dien aandrang, welke soms naar dwang zweemt, gevaar voor hare eigenaardige kerkgebruiken, welke haar als merkteeken en steun harer nationaliteit bovenal dierbaar zijn. Hieruit ontstaat soms wrijving en botsing; en het Fransche gouvernement heeft zich de zaak ernstig aangetrokken, om te verhoeden, dat de gesteldheid van het Oosten nog meer ingewikkeld worde door deze poging om het Oosten Latijnsch te maken.

ITALIË.

Uit Napels wordt van den 20sten geschreven, dat over de geheele uitgestrektheid van het schiereiland zich teekenen voordoen, welke voor eene nieuwe uitbarsting van de woelingen der Mazzinisten doen duchten. Het koningrijk Napels zelf echter geniet de meest volmaakte rust, en niets laat voorzien dat hierin verandering zal komen.

— Even als in 't zuiden van Frankrijk, is ook in Sardinië het water door de vele regens zoo hoog en hier en daar de overstrooming zoo ernstig, dat de algemeene verkiezingen voor de Tweede Kamer er welligt om zullen worden uitgesteld, omdat de wegen onbegaanbaar zijn. De spoorweggemeenschap tusschen Turijn en Genua is op 4 plaatsen afgebroken, van Turijn naar Novara is dit eveneens het geval. Een aantal bruggen zijn door het water vernield. De schade berekent men voorloopig op eenige millioenen.

SPANJE.

Met nieuwe ministerie is thans zamengesteld en wel uit de volgende leden: *Armero*, president van den raad, minister van oorlog; *Martinez de la Rosa*, minister van buitenl. zaken; *Casans*, justitie; *Mon*, financiën; *Bustillo*, marine; *Bermudez de Castro*, binnenl. zaken; *Salaverria*, openbare werken.

Vrij algemeen houdt men het er voor dat het kabinet *Armero* uit behoudende elementen bestaat. De namen *Armero*, *Mon* en *Martinez de la Rosa* leveren goede waarborgen aan de gematigde partij; ook de heer *Bermudez de Castro*, die aan het aftredend bewind een weinig oppositie heeft in den weg gelegd, gaat door voor een ijverig verdediger der beginselen van orde; de andere ministers zijn niet zeer bekend, behalve de heer *Salaverria*, die minister van financiën was in het kabinet *O'Donnell*.

PORTUGAL.

De berigten wegens het heerschen der gele koorts te Lissabon zijn uiterst treurig. Zij heeft zich nu over die geheele hoofdstad en hare omstreken verspreid en de verslagenheid over het uitbreken van eene ziekte voor welke men beweerd had dat Europa nooit behoefde te vreezen, is algemeen. De handel staat stil, de beurs en de tolkantoren zijn ledig. In de straten ziet men onophoudelijk kranken naar de hospitalen en lijken naar het kerkhof voeren. Dagelijks komen ruim tweehonderd ziektegevallen voor en bezwijken tusschen de vijfendertig en veertig lijders. Het schenkt nogtans eenigen troost dat de geneesheeren de ziekte nu beter dan bij hare eerste verschijning kennen en haar dus met meer vrucht bestrijden. Twee geneesheeren en twee apothekers zijn reeds bezweken, en van een der laatsten, die in persoon de kranken bezocht, ook de vrouw, de dochter en de dienstbode. Het laatst uitgevaardigd gezondheidsbulletin uit Lissabon is van den 13den dezer en vermeldt 236 ziektegevallen en 76 sterfgevallen binnen de vierentwintig uren.

DUITSCHLAND.

De Koning van Pruissen neemt voortdurend in beterschap toe. Op Zr. Ms. bevel worden er geene bulletins over zijne ziekte meer uitgegeven.

Nu de prins van Pruissen in plaats van zijnen koninklijken broeder voor drie maanden de teugels der regering van Pruissen in handen genomen heeft, is het niet onbelangrijk te herinneren, dat hij in 1797 geboren, slechts 2 jaren jonger is dan de Koning. Hij was van der jeugd af in de militaire loopbaan getreden en welligt van daar zeer absoluut-gezind. Hij was der constitutioneele regering zeer vijandig; daarom verliet hij in 1848 Berlijn en ging naar Engeland. In de kamer als lid gekozen, verklaarde hij echter zich geheel te vereenigen met de constitutie, toen door den Koning afgekondigd. Sinds dien tijd heeft hij zich daaraan gehouden en thans zijne belofte van getrouwheid aan de grondwet bij het aanvaarden van 't regentschap vernieuwd. De prins is zeer loyaal en een man van kracht; op zijne woorden kan men staat maken en men heeft hem dus met voorliefde de teugels van het bewind in Pruissen zien aanvaarden.

— Volgens de thans gedane opgave der vereeniging tot oprigting van een gedenkteeken van *Luther*, bedroegen de gezamenlijke ontvangsten eene som van *f* 38,532; eene reeds aanzienlijke som, doch die nog op verre na niet voldoende is om het gedenkteeken op de voorgenomene grootsche wijze uit te voeren. Hiertoe wordt eene som van *f* 110,000 vereischt.

DENEMARKEN.

Het Deensche gouvernement heeft dezer dagen aan zijne gezanten bij de buitenlandsche hoven eene memorie gezonden om hun den tegenwoordigen stand van het geschil met Holstein aan te wijzen. Het gouvernement herinnert, dat het, overeenkomstig zijne aan Oostenrijk en Pruissen gedane belofte, aan de Holsteinsche Stenden een ontwerp eener nieuwe constitutie voor het hertogdom heeft voorgedragen en hun alle mogelijke vrijheid heeft gelaten om daarover te beraadslagen en om

hunne wenschen aangaande de betrekking des hertogdoms tot de monarchij te doen kennen.

Doch de welwillendheid en regtschapenheid des gouvernements zijn, volgens de memorie, door de Holsteinsche Stenden niet naar eisch gewaardeerd: hunne pligten miskennende, hebben zij vraagpunten te berde gebragt, welke met de bijzondere constitutie van Holstein niet in verband stonden en derhalve buiten den kring van de bevoegdheid der Stenden lagen. De voorgedragen constitutie zelve hebben zij eenvoudig verworpen, en zij hebben zich verder tot taak gesteld, onbepaalde en onverstaanbare wenschen te uiten, waarvan de eigenlijke zin in het duister gelaten is.

Het gouvernement velt over die handelwijze der Holsteinsche Stenden een scherp oordeel. Het ziet daarin »de herhaling van een verschijnsel, hetwelk zich in alle door partijschap beheerschte vergaderingen noodwendig voordoet; immers wezenlijke en onlangs nog vurig gewenschte weldaden worden door zoodanige vergaderingen, wanneer men ze haar aanbiedt, van de hand gewezen, en zij willen liever alles op het spel zetten ter bereiking van een doel, voor welks eigenlijke beduidenis en strekking zij niet durven uitkomen."

Deze zinsnede, woordelijk alzoo in de memorie voorkomende, doelt op het plan, hetwelk meermalen aan de voorstanders der zaak van Holstein toegeschreven is, om dat hertogdom met Sleeswijk van de Deensche monarchij af te scheiden.

Doch hoe veel reden het Deensche gouvernement dan ook meent te hebben om over het gedrag der Holsteinsche Stenden ontevreden te zijn, het wil evenwel de deur open houden voor eene redelijke schikking, in de overtuiging, dat alleen daardoor op den duur eene goede verstandhouding zal kunnen worden verkregen; en het verklaart zich »bereid om, met medewerking ook van de Stenden, voor de vruchtbare en praktische regeling der provinciale zelfstandigheid van Holstein werkzaam te zijn, terwijl de wensch naar nuttige wijzigingen der gezamenlijke constitutie door de beraadslagingen van den rijksraad tot verwezenlijking zal kunnen gebragt worden."

De Pruissische regering schijnt met deze memorie geen genoegen te hebben genomen; althans, zij heeft haren vertegenwoordiger in Frankfort belast, de medewerking van den Duitschen Bond voor de hertogdommen Holstein-Lauenburg in te roepen en de ondersteuning van Oostenrijk te vragen.

— Hoe streng de maatregelen zijn die door Deensche ambtenaren in het hertogdom Sleeswijk genomen worden, moge wederom blijken uit het volgende voorval: Een herbergier te Flensburg had dezer dagen eene Deensche vlag, die een zijner bedienden zonder zijn verlof en buiten zijn weten in de gelagkamer had opgehangen, weder afgenomen. Hij meende dat, aangezien zijn koffijhuis zoowel door de Duitsche als Deensche partij bezocht werd, hij zich daarom van alle staatkundige demonstratiën moest onthouden; de opgehangene Deensche vlag zoude de aanhangers der Duitsche partij kunnen terughouden en hem in zijn beroep nadeel kunnen doen. Dit kwam aan de politie ter ooren, die alsnu den bedoelden koffijhuishouder ter verantwoording riep en van oordeel was, dat in het voorgevallene eene miskenning was opgesloten van de bestaande staatsregtelijke verhouding van het hertogdom Sleeswijk tegenover Denemarken. Dien ten gevolge werd de aangeklaagde voor dat onschuldig wegnemen eener vlag, veroordeeld tot eene gevangenisstraf op water en brood gedurende 14 dagen!

ZWEDEN en NOORWEGEN.

In Zweden is de openbare aandacht in hooge mate gevestigd op de discussiën, die sedert den 19den dezer bij de vier standen van den landdag plaats hebben over de regeringsvoorstellen tot het verleenen van meerdere godsdienstige vrijheid. Hoewel de bedoelde hervormingen zich bepalen tot afschaffing van de straf van verbanning en van verbeurdverklaring van goederen, in sommige gevallen, wanneer iemand uit de gemeenschap van de staatsgodsdienst treedt, zoo ontmoeten zij echter zoo veel tegenstand van de zijde des adels en der geestelijkheid, dat de commissie van rapporteurs er de verwerping van heeft voorgesteld. Wij moeten er echter bijvoegen, dat de openbare meening ten gunste van de regeringsvoorstellen gestemd is.

GROOT-BRITTANJE.

Volgens eene officiële opgave, den 10den dezer bij het Britsche ministerie van oorlog opgemaakt, bedraagt de sterkte der koninklijke troepen in Indië 29,384 man, benevens 29,611 die op weg derwaarts zijn. De Europesche troepen der Oost-Indische Compagnie zijn 18,260 man sterk. Het inlandsche krijgsvolk hetwelk in dienst der Compagnie gebleven is, bestaat uit 128,000 man. Het inlandsche krijgsvolk hetwelk in Bengalen ontwapend of ontbonden is, bedraagt naar raming 26,750, en het muitende gedeelte 58,230 man.

In de presidentschappen Bombay en Madras zijn te zamen 1468 man van het inlandsche krijgsvolk in opstand gekomen of ontwapend.

— De *Times* zegt in zijn beursberigt omtrent den invloed der Amerikaansche crisis op Engeland: »Het oogenblik is een tijd van beproeving voor onzen moed en onze zelfbeheersching, anders niet. Wij hebben klaarblijkelijk geene moeijelijkheden te verwachten dan die tegen welke wij ons welgemoed behooren te wapenen. Geene natie was ooit in een toestand geplaatst gelijk aan dien waarin wij ons thans, ten gevolge van de muiterij in Indië en van het instorten van het Amerikaansche financie-stelsel, bevinden; doch deze tegenspoeden vinden ons deugdelijk gaaf, en wij kunnen ze alzoo met waardigheid afwachten en door onderling op elkander te vertrouwen het bestuur daarover blijven behouden."

Het lijdt geen twijfel dat Engeland in deze oogenblikken buitengewone krachten ten toon spreidt, en het is jammer in boven aangehaald blad eene zekere aanmoediging tot het staken van betalingen te lezen, wanneer het verklaart dat het geen schande zijn zal, indien eene firma die hare zaken volgens erkende handelsbeginselen gedreven heeft, failleert, en dat de schuldeischers alsdan alle toegevendheid behooren te betoonen, ten einde het herstel zoo veel mogelijk te bevorderen. Er is in Engeland wezenlijk geen aanmoediging noodig tot staking van betalingen, hetzij met of zonder schande, en er zijn steeds lieden die van eene crisis gebruik maken om, zoo als men zegt, »in goed gezelschap" te failleren. De aanmaning tot toegevendheid heeft aanleiding gegeven tot het vermoeden dat er iets dreigends bestaat.

— Bij eene dezer dagen te Belfast gehouden vergadering van het Iersche bijbelgenootschap, deelde een zekere heer *Graham*, een Engelsch geestelijke te Bonn, aan de aanwezigen mede, dat de generaal *Havelock*, ofschoon tot de secte der Doopsgezinden behoorende, te Bonn een lid zijner kerk is geweest, tot wier leden ook des generaals echtgenoot en dochter sinds zeven jaren behoorden. Hij verhaalde voorts de volgende anecdote, welke hij van mevr. *Havelock* had vernomen. Toen de generaal als kolonel met zijn regement in het veld was, voerde hij altijd eene tent bij zich, in welke hij het Evangelie predikte; ook verrigtte hij menigmaal eene doopplegtigheid. Daarover werd naar het hoofdkwartier in afkeurenden zin gerapporteerd en geklaagd, dat zoodanige handeling onmilitair en ongepast was. De opperbevelhebber, lord *Gough*, wees de klagt niet af, doch deed, ten einde niet onregtvaardig te zijn, de gesteldheid van het door *Havelock* gekommandeerde regement onderzoeken. Nu bleek het bij de vergelijking der rapporten, nopens de zedelijke gesteldheid der verschillende in Indië aanwezige regementen, dat het regement van *Havelock* aan het hoofd van de geheele lijst stond. Bij die troepen waren minder gevallen van dronkenschap, stokslagen en arrest voorgekomen dan in eenig ander regement. Zoodra de opperbevelhebber zich hiervan had overtuigd, zeide hij: »Ga en breng den kolonel *Havelock* mijnen groet en zeg hem, dat hij het gansche leger mag doopen."

— De lord kanselier van Ierland heeft onlangs het besluit uitgevaardigd, dat Iersche magistraatspersonen, dat is politie- en vrederegters, de verklaring moeten afleggen, dat zij niet tot de Orangisten-ligue behooren en gedurende de uitoefening van hun ambt geene leden van dit verbond willen worden. Hij motiveert deze verordening daardoor, dat rustverstoringen en gewelddadige handelingen ontstaan zijn uit den partijgeest, die bij den terugkeer van zekere jaardagen weder wordt opgewekt en dat de Orangisten-ligue het hoofdwerktuig is in het levendig houden van dit gevoel. De Orangisten zijn daarover zeer verstoord en hebben te Dublin een wijdloopig manifest uitgevaardigd, waarin zij protesteren tegen de beschuldiging, dat zij rustverstoorders zouden wezen.

FRANKRIJK.

De hertog *de Grammont* is Zondag door den Keizer in een afscheidsgehoor ontvangen en aanvaardde Maandag de reis naar Rome. Hij heeft in last, om bepaaid bij den Paus op het doorzetten der hervormingen aan te dringen.

— De Keizer heeft uit zijne bijzondere kas eene som van 10,000 francs toegestaan aan den heer *Chambon* van Cheylard, Deze weldaad heeft een diepen indruk in het dept. Drôme gemaakt, waar de geachte industriëel in algemeen aanzien stond. De heer *Chambon* is een voormalig werkman, die door zijn arbeid en zijn ijver een groot fortuin had verworven. Zijne fabrijk tot het drukken van foulards hield omstreeks duizend werklieden bezig. De verwoestende overstrooming van den 10den September vernietigde de fabrijken, die voor Cheylard bronnen van rijkdom waren. Men hoopt dat de handelsstand te Lyon den heer *Chambon* zal te hulp komen, om die nuttige inrigting uit hare puinhoopen te doen herrijzen. De hulp, door den Keizer verleend, zal dezen bijstand bespoedigen en daardoor aan talrijke behoeftige gezinnen arbeid en brood verschaffen.

— Op bevel van den minister van oorlog zullen alle militairen wier diensttijd met 1857 eindigt en zich nog onder de wapenen bevinden, onverwijld worden ontslagen.

— Een der meest bekende Engelsche bierbrouwers, de heer *Bass*, lid van het Parlement, is te Parijs, op verzoek des Keizers, werkzaam om alle groote bierbrouwerijen dier stad op te nemen en den Keizer daarvan verslag te doen. De Keizer verlangt, namelijk, aldaar de oprigting eener groote Engelsche bierbrouwerij. Volgens het oordeel van den heer *Bass*, zijn al de daartoe benoodigde hulpmiddelen in Parijs voorhanden; alleen zal nog moeten worden beslist, of het water van de Seine de eigenschappen bezit om goed Engelsch bier te vervaardigen. De proeven daartoe zullen in Londen genomen worden. De heer *Bass* heeft tot dit doel een aantal vaten, met Seine-water gevuld, naar Londen verzonden. Gelukt deze proeve, dan zal te Parijs eene brouwerij verrijzen, welke tegen de grootste inrigtingen van dien aard in Engeland kan opwegen.

— De *Pays* bevat heden een artikel tegen Turkije, hetwelk duidelijk aantoont welken ongunstigen indruk te Parijs de benoeming van *Reschid*-pacha tot grootvizier heeft te weeg gebragt. De *Pays* meent, dat deze ministeriële verandering aan de intrigues te Konstantinopel de kroon opzet, en de Porte hierdoor bewezen heeft, dat zij de welwillendheid niet heeft verdiend, welke haar de mogendheden in den Oosterschen oorlog bewezen hebben.

— De *Constitutionnel* wijdt een uitvoerig artikel aan de kwestie van het kanaal van Suez. Uit al de bewoordingen van het artikel straalt duidelijk door, dat men de oppositie van lord *Palmerston* in de officiële wereld thans even moede begint te worden, als dit reeds lang in alle beschaafde kringen geweest is. Het gemeenschappelijk optreden van den Engelschen handels- en fabrijkstand tegen de onverantwoordelijke handelwijze van lord *Palmerston*, moet de belangstelling van de Europesche mogendheden in den aanleg van dit kanaal nog vermeerderen, want op wiens ondersteuning in Engeland zoude lord *Palmerston* kunnen rekenen, wanneer het hem mogt behagen tegen een dergelijken stap van de kabinetten van het vasteland te protesteren?

De heer *de Lesseps* vertrekt dezer dagen naar Konstantinopel, om zijne zaak persoonlijk bij de Porte te bepleiten. Uit eene goede bron wordt medegedeeld, dat hem van de zijde van alle staten, Engeland uitgezonderd, eene zoo krachtige ondersteuning zal ten deel vallen, dat de tegenstand van lord *Palmerston* het niet lang meer zal kunnen volhouden.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Bij de overweging in de afdeelingen der Tweede Kamer van het *eerste* hoofdstuk der staatsbegrooting van 1858 (*Huis des Konings*), is de staatkundige gedragslijn van het kabinet besproken, en is herinnerd, dat dit bewind met eene bepaalde roeping is opgetreden, welke door de vaststelling der wet op het onderwijs is geëindigd. Dit schijnt ook de opvatting der ministers, daar, volgens geruchten, een hunner, die wel eens is beschouwd als het hoofd van het kabinet, na aanneming van genoemde wet, zijne portefeuille ter beschikking des Konings heeft gesteld. Daaruit vloeit voort, dat omtrent het staatkundig stelsel der gezamenlijke ministers, omtrent de leidende gedachte, welke zij, na intreding van het nieuwe tijdperk, voornemens zijn te volgen, twijfel en onzekerheid bestaat.

De leden die dit punt bespraken, meenden, vóór de beraadslaging der begrooting, op eene onbewimpelde verklaring van de zijde der ministers te mogen aandringen, welke staatkundige beginselen zij zich voorstellen bij het beheer der landszaken te volgen. De indruk der begrooting zelve was bij vele leden ongunstig. Huns inziens, levert zij het bewijs op, dat de kosten der staathuishouding gedurig toenemen, zonder bezuiniging waar dit mogelijk is; de meerderheid verklaart zich tegen een algemeenen maatregel tot verhooging van de traktementen der ambtenaren.

Bij de behandeling van het *tweede* hoofdstuk (*Hooge collegiën van Staat*) is weder gevraagd, naar aanleiding van de in 1857 gedane benoeming van een lid van den raad van state, waarom de wederindiening van het wets-ontwerp tot regeling van de zamenstelling en bevoegdheid van dien raad blijft uitgesteld.

Men heeft aanmerkingen gemaakt op de hooge bezoldigingen van de ambtenaren bij de rekenkamer. — De jaarlijks vermeerderende uitgaaf voor decoratiën van de orde van den Ned. Leeuw heeft tot de vraag geleid, of bij overlijden de teekenen wel geregeld worden teruggezonden.

Blijkens het voorloopig verslag over het *vijfde* hoofdstuk der staatsbegrooting voor 1858 (*Binnenl. Zaken*), heeft men in de afdeelingen met vrij algemeen leedwezen gezien, dat de memorie van toelichting geenerlei mededeeling bevat omtrent onderwerpen, omtrent welke de Kamer gaarne op de hoogte der zaak gehouden wordt; zoo stelt men o. a. er prijs op, een overzigt te erlangen van hetgeen in 1857 uit de toegestane gelden voor de algemeene rivierverbetering is gedaan, en in 1858, met hulp der thans aangevraagde sommen, zal worden verrigt. Men wenscht te weten, welk gevolg de overweging der Regering omtrent de uitkomsten der enquête wegens het Zwolsche diep gehad heeft of waarschijnlijk hebben zal, welke inzigten door haar thans omtrent de inrigting der Delftsche akademie gekoesterd worden, en hoedanig sedert de in Julij j.l. gegeven openingen, de stand der zaken van de maatsch. v. weldadigheid geweest is en thans is.

Verscheidene leden hebben hun leedwezen betuigd over de steeds klimmende uitgaven van dit departement, waarvoor, naar hunne berekening, *f* 450,000 meer wordt verlangd, dan voor 1854 is toegestaan. Deze meenen, dat, als men op dien weg voortgaat, zulks voor ons financie-wezen noodlottige gevolgen zal hebben. Vele andere leden, ofschoon tegen alle opdrijving van uitgaven gestemd, hebben daartegen aangemerkt, dat, zoo er een hoofdstuk bestaat, waarbij men minder op het eindcijfer dan op de afzonderlijke posten van uitgave moet letten, dit op het onderwerpelijke moet worden toegepast, als in onmiddellijk verband met zoovele stoffelijke en zedelijke belangen der bevolking; — dat ook in dit opzigt de kosten der telegrafie niet uit het oog mogen worden verloren, waarvoor thans *f* 329,000 worden verlangd; doch welke uitgaven door de vermeerdering der Staats-inkomsten worden vergoed.

De verhooging van het cijfer voor de kosten van het departement heeft geenszins algemeene goedkeuring gevonden, als dienende tot gedeeltelijke verbetering van het lot van ambtenaren. Eenige leden hebben zich daartegen verklaard, minder om het bedrag, dan wegens het voorbeeld.

De meerderheid der in de afdeelingen tegenwoordige leden heeft zich niet gunstig uitgelaten ten aanzien van de instelling eener algemeene statistieke commissie, als behoorende meer tot het gebied van de wetenschap, dan tot den werkkring van het bestuur.

Men verlangt eenige toelichting ten aanzien van de som van *f* 100,000 voor de telegrafie, en te vernemen, of men daarmede ook voorzien zal in eene onderzeesche verbinding tusschen Noord-Holland en Friesland, welke als eene altijd nog al haggelijke onderneming wordt beschouwd.

Ook is het voorloopig verslag opgemaakt nopens het *negende* hoofdstuk der staatsbegrooting Lt. B. (*Financiën*). Men heeft daarbij aan den minister regt laten wedervaren van geene aanvrage te hebben gedaan tot partiële lotsverbetering van ambtenaren, maar aan den anderen kant aanmerking gemaakt op de vermeerdering van het personeel.

Ten aanzien der posterijen is er ook op gewezen dat het postwezen in vele dorpsgemeenten verbetering vereischt, zoo voor de verzending, als voor de bezorging der brieven. Vrij algemeen is verlangd, dat het gebruik der postzegels door de Regering mogt worden bevorderd.

Het verslag over de begrooting van het *twaalfde* hoofdstuk, (*onvoorziene uitgaven*), is almede thans vastgesteld. Men heeft daarbij aanmerking gemaakt op sommige posten, welke, gelijk uit de overgelegde opgave is gebleken, in 1856 op het hoofdstuk voor dat jaar zijn gebragt, en gemeend, dat daaronder uitgaven waren, die op dat hoofdstuk niet te huis behoorden.

De posten van bijdragen voor het gedenkteeken op den Dam te Amsterdam, en voor de feesten bij de opening van den Duitschen spoorweg, hebben eenige aanmerkingen uitgelokt. Sommigen hebben begrepen, wat dit laatste betreft, dat de kosten voor de feesten betreffende den spoorweg, door de steden hadden behooren te worden betaald, welke daar een meer bijzonder belang bij hebben.

Omtrent de rijksbijdrage van *f* 5800 tot tegemoetkoming in het tekort der kosten tot oprigting van het gedenkteeken op het Damplein te Amsterdam heeft men inlichting gevraagd. Zoo het hier de kosten van het gedenkteeken zelf geldt, kon het dan niet reeds bij het opmaken der staatsbegrooting voor 1856 voorzien worden, dat daarop een te kort zou ontstaan? En waarom heeft dan de Regering langs eenen meer zijdelingschen weg de bijdrage verleend, en niet, even als met de bijdrage voor *Costers* standbeeld het geval is geweest, die vooraf op de begrooting gebragt? Geldt het hier echter kosten van anderen aard: welke kunnen die dan geweest zijn? en op welken grond is tegemoetkoming daarin van 's rijks wege te verdedigen?

Voorts is ook bekend geworden het voorloopige verslag der afdeelingen betrekkelijk het wets-ontwerp tot wijziging der Gemeentewet, voor zoo ver de plaatselijke belastingen betreft.

In dit verslag wordt het gevoelen der Kamer ontwikkeld over de financiële voorstellen der Regering, ter tegemoetkoming in den nood der gemeenten. Die voorstellen mogten over het algemeen geen zeer gunstig onthaal vinden bij de meerderheid der veertig leden, die ze in de sectiën onderzocht hebben. Men achtte den Staat niet zedelijk verpligt tot het te hulp komen in de behoeften van een deel der gemeentekassen. De volstrekte noodzakelijkheid daartoe was tevens aan vele leden niet gebleken. De voorgedragen herziening van de wet op het personeel bragt eene verplaatsing van lasten mede, waardoor vooral de meestvermogenden in den lande zullen worden gebaat, en daarentegen de middelstand en de mindere klassen van ingezetenen òf niet ontlast òf nog meer bezwaard zouden worden. Wat het voorstel zelf betreft, meende men, dat daardoor de autonomie der gemeentebesturen zeer werd aangerand, terwijl vele leden zich met nadruk verklaard hebben tegen het beginsel, om in de steden boven de 50,000 zielen de verbruiksbelasting op het varkens- en schapenvleesch te doen herleven. Met de hoofdstrekking van art. 1, tot opvoering der belasting op het gedistilleerd, kon de meerderheid zich wel vereenigen; daarentegen werd het hoog bedrag, waartoe de opcenten op de grondbelasting voor de gebouwde eigendommen zou mogen klimmen, naar veler gevoelen, zeer bedenkelijk geacht.

's GRAVENHAGE, 28 October

Men verneemt dat gisteren het handelstraktaat tusschen Nederland en België is geteekend.

— Blijkens eene ontvangene telegrafische depêche van Triëst, is aldaar met de mail aangebragt een berigt van Batavia van den 10den September j.l., dat op het eiland Java, even als in de overige Nederlandsche bezittingen in Oost-Indië, eene ongestoorde rust bleef voortduren.

— De heer *F. J. van Vree*, bisschop van Haarlem, heeft, onder dagteekening van den 19den dezer, uit Sassenheim, bij pastoralen brief aan de geestelijkheid en de geloovigen in zijn bisdom kennis gegeven van zijn besluit, om eene reis naar Rome te ondernemen. Bij zijne consecratie heeft de prelaat beloofd, om de vier jaren aan den Paus verslag te doen van den staat des bisdoms, en verlangt hij ditmaal het kerkelijke opperhoofd in persoon dit verslag te gaan aanbieden.

De bisschop heeft tot zijnen algemeenen vicaris aangesteld den heer *E. S. van der Haagen*, geheim kamerheer van den Paus, deken en pastoor te Soeterwoude.

— Volgens eene statistiek, door het Nederlandsche zendeling-genootschap opgemaakt, treft men de volgende bijzonderheden aangaande den staat van het onderwijs in de Menahasse van Menado (het noorden van het eiland Celebes) aan. In 1842 waren er 50 genootschaps- en 10 gouvernementsscholen, met 4100 leerlingen, van welke 2535 het onderwijs gezet bijwoonden, en in 1856 waren er 97 genootschaps-, 12 gouvernements- en 18 negorijscholen, te zamen met 11,172 leerlingen, van welke 6323 het onderwijs gezet bijwonen. In 1842 was het getal meisjes, dat gebruik maakte van het onderwijs, gering, in 1846 bedroeg dit het twee-zevende deel van dat der jongens en thans bedraagt zulks ongeveer de helft van het getal der jongens. De genootschapsscholen worden door het zendelinggenootschap, de gouvernementsscholen door het gouvernement en de negorijscholen door de ouders der schoolgaande kinderen onderhouden.

— Men wil dat de zaken der maatschappij van weldadigheid met het nieuwe bestuur en de Regering geregeld zouden zijn.

— Uit Luxemburg wordt gemeld, dat de *Courrier de Luxembourg*, het eenige blad der oppositie, wegens zijne strekking, voor drie maanden is geschorst, en dat aan den drukker gedurende dien tijd de concessie is ontnomen tot het uitoefenen zijner drukkerij.

De Luxemburgsche regering heeft verder aan negen afgevaardigden, die tot de oppositie behooren en tevens ambtenaren zijn, verklaard, dat zij geen zitting in de stenden mogen nemen, indien zij hunne betrekking willen blijven behouden. Zes hunner hebben daarop hunne betrekking vaarwel gezegd, om zitting te nemen; drie hebben daarentegen voor hun mandaat bedankt; het zijn twee notarissen en een lid der geneeskundige commissie. Er zullen dus op nieuw drie verkiezingen moeten plaats hebben.

HARLINGEN, 28 October.

Als een bewijs van den sterken uitvoer uit deze stad per stoomschepen op Engeland, wordt medegedeeld, dat over het 3de kwartaal dezes jaars, bijna 85,000 vierde vaten boter, ruim 8000 runderen, en 33,396 kanter kazen zijn uitgevoerd.

GRONINGEN, 29 October.

In gevolge art. 64 der provinciale wet, zullen de staten dezer provincie op aanstaanden Dingsdag den 3den November alhier bijeenkomen, tot het houden van hunne gewone najaarsvergadering.

— Bij kon. besluit van den 26sten is het bij besluit van den 5den December 1851 ingestelde eereteeken, tot belooning van eervolle langdurige werkelijke dienst bij de schutterijen, toegekend aan mr. H. F. WICHERS, kapitein; CH. PETERS, adjudant-onderofficier; P. FIJNJE en B. VAN PROOIJEN, sergeanten-majoor; J. H. GLABBATZ en J. C. D. M. DASSEL, muzikanten, allen bij de dienstdoende schutterij alhier.

— Het prov. geregtshof van *Groningen* heeft gisteren uitspraak gedaan in de zaak van A. H. DENEKAMP, beschuldigd van valschheid in onderhandsch geschrift door het namaken van handteekeningen en het, des bewust, gebruik maken van hetzelve. Genoemde beschuldigde had n.l. in het laatst van het vorige en in het begin van het loopende jaar in het arrondissement Winschoten rondgeloopen, met eene inteekeningslijst op een door hem uit te geven boekwerkje, en had, ten einde anderen over te halen om op die lijst te teekenen, de namen van verschillende ingezetenen van Winschoten, aan welke die lijst echter niet was aangeboden, zonder hunne voorkennis en toestemming daarop geplaatst, doch tevens achter deze namen vermeld, dat de inteekeningsprijs ad *f* 1 was voldaan. Het hof heeft overwogen, dat het te last gelegde feit, invoege gepleegd, noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding daarstelde, en den beschuldigde ontslagen van alle regtsvervolging te dier zake.

Vervolgens is behandeld de zaak van E. EDENS, wonende buiten de Boteringepoort alhier, en beschuldigd van moedwillige brandstichting in een gebouw, door hem en andere huisgezinnen bewoond. De proc.-gen. requireerde de straf des doods, en, na gehoord te hebben de verdediging des besch. door mr. J. LEURINGH, heeft het hof de uitspraak bepaald op aanstaanden Vrijdag, des middags te 12 uur.

— Bij vonnis van het kantongeregt te Zuidbroek van den 17den dezer zijn: M. J. FRANSENS, J. H. VROOM, B. C. TER VEER, allen wonende te Veendam, en F. DALDRUP, wonende te Wildervank, elk in eene geldboete van *f* 25 veroordeeld, wegens het niet inleveren der vereischte opgaven van het R.-Kathol. parochiaal armbestuur aan het gemeente-bestuur te Veendam.

Volgens de overeenkomsten met de rijks-telegraafkantoren in de voornaamste steden van Nederland gesloten zijn de prijzen van het gaslicht, berekend per 1000 Eng. teerling voet, de volgende: te Amsterdam *f* 4; Arnhem *f* 6.50; Dordre

6.23; 's Gravenhage *f* 5.95; Leiden *f* 5.50: Groningen 5.66; 's Hertogenbosch *f* 5.95; Middelburg *f* 7.36; Nijmegen *f* 6.50; Rotterdam *f* 4.50; Utrecht *f* 6.50; en Zwolle 6.50.

(*Ingezonden.*)

Is de [verbreiding] des Christendoms schuld aa[n de]n opstand in Britsch-Indië?

Onder de [b]elangrijke mededeelingen, welke den 15den Oct. ll. in de bijeenkomst van vrienden van het Bijbelgenootschap des avonds werden gedaan, behoorde ook eene beantwoording der vraag, welke aan het hoofd van dit opstel staat. Vele lezers dezer Courant zullen, zoowel uit een staatkundig als kerkelijk oogpunt, in hare oplossing belang stellen. Schrijver dezes wil daarom, wat er over werd gezegd, zooveel mogelijk, teruggeven.

Het spreekt van zelve, dat onder de *vele* oorzaken des opstands van een groot deel des legers en van een deel der bevolking van Britsch-Indië, ook de verbreiding des Christendoms aldaar zal behooren. Er moeten wel Hindoes zijn, die òf de Heidensche òf de Mohamedaansche godsdienst, welke zij belijden, zoo liefhebben, dat zij, uit vrees voor hare verkwijning door de Evangelieprediking, deze van harte haten, en tevens de Britten, onder wier bescherming die prediking plaats vindt, zoodat zij *ook* hierdoor kunnen genoopt zijn hunne wapenen tegen Engeland te keeren. Maar wat wel waarschijnlijk bij eenigen eene bijkomende oorzaak is van hunnen opstand, is het niet bij allen, en is niet de hoofdoorzaak.

Welke die zij, laten wij daar; wij wijzen alleen aan, dat zij *niet* is — de Evangelieprediking.

Dit aan te wijzen, is niet moeijelijk. De Oost-Indische Compagnie is namelijk nooit eene vriendin geweest dier Evangelieprediking, heeft, zooveel zij kon, haar tegengewerkt, en niet dan gedwongen aan de zendelingen en Christenen *gelijke* bescherming verleend, als aan de belijders van andere godsdiensten.

Wil men bewijzen? Toen in 1813 het octrooi der Compagnie bij Parlements-acte voor 20 jaren moest vernieuwd worden, onderzocht de beroemde WILBERFORCE vooraf, door welke middelen de Compagnie den voortgang des Christendoms stuitte, opdat, zoo mogelijk, het Parlement mogt tusschen beide komen. Hij vond onder anderen de bepaling in een regeringsreglement: »De belijders zoo der Brahmiensche als der Mohamedaansche godsdienst hebben gelijke aanspraak op alle posten en bedieningen." Nu wees hij het Parlement aan, dat door deze schijnbaar liberale bepaling de inboorlingen, die Christenen waren, zeer werden benadeeld; daar een inboorling, die Christen was, geen post kon bekomen, en die Christen werd, terwijl hij een post bekleedde, dezen door zijn overgang verloor. Hij verlangde niets dan gelijk regt voor allen en droeg dus aan het Parlement voor, dat men het octrooi alleen zou verlengen onder voorwaarde van verandering dier bepaling in dezen geest: »De belijders van alle godsdiensten hebben gelijke aanspraak op alle posten en bedieningen." Zijne voordragt werd aangenomen, en aldus de Compagnie *gedwongen*, om regtvaardig te zijn jegens de Christenen. Nog andere bepalingen, hiertoe strekkende, werden haar opgelegd; maar zij bleef altijd, uit vrees van de inboorlingen te kwetsen, het Christendom achteruitzetten. Nog voor weinige jaren gaf een gou[verneu]r-generaal kostbare metalen deuren ten geschenke aan den te[mpe]l van Jaggernaut, den afgod, onder welks reusachtigen wagen zich honderden Hindoes laten verpletteren, om door deze zelfopoffering zalig te worden. En in de scholen voor de inboorlingen, welke de Compagnie oprigt, is het verboden, eenige melding van het Christendom te maken. Aan de Cipayers, de inlandsche soldaten, die nu in opstand zijn, was het den zendelingen verboden, het Evangelie te prediken.

Deze tegenwerking van het Christendom door de Compagnie is zoo in 't oog springend dwaas, dat, waar de inboorlingen de keus hebben tusschen de regeringsscholen en die der zendelingen, zij hunne kinderen in veel grooter aantal naar deze laatste zenden, dan naar de eerste. Ja, toen voor een aantal jaren in eene voorname stad (vergissen wij ons niet, dan was het Agra) de Compagnie eene school voor hooger onderwijs stichtte, maar hieraan alleen niet-Christelijke leeraars aanstelde, rigtte een rijke Brahmien, zelf Heiden, daarnevens eene dergelijke school op met alleen Christelijke leeraars, dewijl deze veel beter dan gene konden onderwijzen.

Bleek het uit deze daadzaken, in genoemde vergadering vermeld, dat de inboorlingen gunstiger gestemd zijn voor de uitbreiding des Christendoms, dan de Compagnie: er was een aanschouwelijk bewijs voor oogen, dat die uitbreiding geene reden van den opstand *konde* zijn. Er hing in de zaal der bijeenkomst het Ooster-halfrond der Zendingkaart van den heer GROEN, waarop de zendingposten met stippen zijn aangewezen. Maar waar nu die posten talrijk bijeen zijn, is *geen* opstand, op Ceylon en in de zuidelijke streken van Vóór-Indië, of ook noordelijker rondom Calcutta en bij den Ganges.

Waar de opstand is uitgebroken en nog eigenlijk zetelt, in Oude en Delhi, is alles zwart op die kaart en ontbreekt het geheel en al aan zendingposten.

Een overtuigend bewijs, dat, *wat* ook de oorzaak des opstands moge zijn, deze niet ligt in de *verbreiding*, maar veeleer in de *niet-verbreiding* des Christendoms.

Voorts blijkt het ook, dat dusverre zeer weinige zendelingen zijn gedood of gevlugt, en dat, als zij vermoord zijn, dit niet zoozeer was, dewijl ze zendelingen, maar veelmeer, dewijl zij vreemdelingen waren. Eindelijk wordt het op deze wijze begrijpelijk, dat de Engelschen onder de redenen van den opstand tellen den tegenstand der regering tegen de Evangelieverkondiging, of althans hare onverschilligheid hiervoor. G.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 29 October.

De O.-Indische compagnie heeft van twee banken alhier een millioen pond sterling geleend, ten einde zilver naar Indië te kunnen zenden. — Behalve de bank te Liverpool, dreigt ook eene te Glasgow hare betalingen te staken.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 29 October.

NEDERLAND Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{3}{8}$.
Dito Dito	» 3	»	$74\frac{7}{16}$.
Dito Dito	» 4	»	$95\frac{3}{4}$.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	$71\frac{3}{16}$.
Dito 1851 en 1852	» $2\frac{1}{2}$	»	$36\frac{7}{8}$.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	$83\frac{1}{8}$.
Dito Nation. Metall	» 5	»	$73\frac{3}{16}$.
SPANJE Onbep. St	» $1\frac{1}{4}$	»	$24\frac{1}{16}$.
Dito Binnenl	» 3	»	$36\frac{1}{2}$.
PORTUGAL	» 3	»	$43\frac{7}{16}$.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	103.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	$101\frac{3}{4}$.
Dito bij *Hope*	» 4	»	$83\frac{3}{8}$.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	$83\frac{3}{8}$.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	$95\frac{3}{4}$.
Dito. 6de serie	» 5	»	$98\frac{1}{8}$.

LONDEN, 29 *October*. Consols 89.

PARIJS, 29 *October*. Fransche 3 pCt. 66.85.

AANBESTEDING en VERPACHTING.

GRONINGEN, 29 Oct. Heden morgen werd door den centralen ontvanger van de belasting op den wijn en de sterke dranken in deze gemeente aanbesteed:

Het drukken en leveren van eenig materiëel ten dienste der administratie van het massaal fonds voor het dienstjaar 1858.

Hierop was ingeschreven door de heeren I. en J. OPPENHEIM voor *f* 140; F. J. U. H. WITTE *f* 130; J. OOMKENS *f* 124,95; erven V. D. KAMP, *f* 119,95; H. GEERTSEMA *f* 119,69½, en P. W. VAN HEIJNINGEN BOSCH, *f* 89,50.

Op Maandag den 16den November 1857, des voormiddags te 11½ uur, zal, onder nadere approbatie, door den Commissaris des Konings in de Provincie *Groningen*, of, bij zijne afwezigheid, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten en in het bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 1ste District, in het Provinciehuis te *Groningen*, worden overgegaan tot de openbare Verpachting van:

1) *Het grasgewas van den Zeedijk gelegen tusschen den steenen Beer en de Noordbatterij ten Noordwesten van Delfzijl, voor den tijd van zes jaren, ingaande den* 1*sten Januarij* 1858 *en eindigende den* 31*sten December* 1863.

2) *Het grasgewas van den zoogenaamden Groot-Termunterdijk, gelegen onder de gemeente Termunten, voor denzelfden tijd als perceel* 1.

3) *Het grasgewas van een gedeelte Zeedijk in- en wederzijds de Zoutkamp, benevens den tegen het zuidelijk gedeelte van dien dijk gelegen kwelder, voor denzelfden tijd als de beide vorige perceelen.*

De voorschreven verpachtingen zullen geschieden bij inzetting en opbod, aan den meestbiedende en laatstverhoogende, bij het uitgaan van waslicht, voor de jaarlijksche som; terwijl de voorwaarden op de gewone plaatsen ter lezing zullen liggen; zullende vóór de verpachting de vereischte inlichtingen bij den hoofd-ingenieur van den waterstaat te *Groningen* te bekomen zijn.

KERKNIEUWS.

Ter vervulling der vacature bij de Waalsche gemeente te Delft, door het vertrek van ds. ZUBLI, zijn op het drietal gebragt de heeren LAATSMAN, kand. te Maastricht; v. HAMEL, pred. te Groningen, en PITAVAL, Ev. dienaar in Zwitserland.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 26 Oct., *Groenewoud* Susanna, Sur.; *Mulder* Vrouw Annechiena, Bremen; — 27 *Tuk* Nieuw-Holland, Bat.; *Booneveld* de Vrede, Noordzee.

TEXEL 27 Oct., *Konter* Willem Cornelis, Petersb.

HELVOET 26 Oct., *de Ruiter* Klaartje, Sunderl.; *de Haan* Gesina, *Bontekoe* Janna Lukkiena en *Leeuwes* Arendina Catharina, Archangel; *Smit* Freerk Jan en *Hemmes* Marius, Petersb.; — 17 *Zuiderduin* Newa, Archangel.

BROUWERSHAVEN 26 Oct., *Draijer* Madura, Padang.

VLISSINGEN 23 Oct., *Staese* Adriana Francisca, Engeland; *Puister* Rika, Riga; — 24 *Smit* Transit, Laguna; *Meijer* Leonidas, Arch.; — 25 *Addens* Jantje Doornbos, Koningsb.

KONSTANTINOPEL vóór 16 Oct., *van Duin* Amstel, v. Ibraïla n. Falmouth.

Bij DEAL 23 Oct., *Wap* Hollandia, v. Sunderl. n. Singapore.

OSTENDE 24 Oct., *Strobos* Niessina Schuringa, Christiansand.

DARTMOUTH 23 Oct., *Buiten* Orion, v. Londen n. Livorno, met verlies van gaffel en groot-zeil.

HAMBURG 24 Oct., *v. d. Meulen* Nooitgedacht, Rott.

BRUNSHAUSEN 25 Oct., *Albers* Agathe, Aberdour; *Bontekoe* Zeemeeuw, Sunderland.

BREMERHAVEN 23 Oct., *de Vries* 5 Gezusters, Amst.

FLENSBURG 24 Oct., *Boer* Jantina Petronella, Sleeswijk.

SWINEMUNDE 24 Oct., *Bultje* Eemstroom, Malaga.

PILLAU 23 Oct., *de Jonge* Ettiena en 24 *Meijer* Hero, Amst.; *Kolk* Gratitude, Lubeck; *Puister* Fennechiena, Londen.

TONNINGEN 22 Oct., *v. d. Meulen* Drie Gezusters, v. Amst. n. Dantzig; *de Jonge* Diewerdina, v. Hamburg n. Stettin.

Vertrokken.

AMSTERDAM 27 Oct., *Ritzes* Geertruida Anna, Syra; *Wilmink* Hermanna Wilmink, Livorno; *de Jonge* Catharina, Emden.

VLIE 23 Oct., *Kuiper* Dankbaarheid, Christiania; *Hansen* Harmonie, Noorw.; *Brouwer* Janke Schuringa, avont.; — 24 *Scholtens* Wilhelm. Petronella, Newc.

HELVOET 24 Oct., *Strijbos* Snip, Havana; — 25 *van der Hoff* Whampoa, Batavia; *v. d. Oven* Mercurius, Newc.

MAASSLUIS 24 Oct., *Plokker* Anna, Nantes.

LEITH 22 Oct., *v. d. Gaast* Baudina, Harl.

BOLDERAA 18 Oct., *de Groot* Maria Reifina, Frankrijk.

BREMERHAVEN 23 Oct., *Albers* Elschlea, Tonningen; — 24 *Bakker* Hoop, Sappemeer; *Emmelkamp* Annechina, Harburg.

TONNINGEN 21 Oct., *Bakker* Margaretha, Emden; — 24 *Visser* Vr. Trientje, Amst.

Zeilklaar.

NEWCASTLE 21 Oct, *Hazewinkel* Roelf Giezen Jr., Genua.

Bij BEVESIER 25 Oct., *de Veer* Dirk Arnold, v. Sunderland n. Point de Galle.

DEAL, 23 Oct. Het schip Anna Maria, kapit. *Butter*, van Delfzijl naar Cardiff, is in den nacht van den 21 dezer overzeild en gezonken, doch het volk, uitgenomen één man, gered.

CHERBOURG, 22 Oct. Kapit. *Levalois*, voerende het schip Jacinthe, rapporteert, op de hoogte van Sept Iles, gezien te hebben de Nederl. schooner Hinderika Alberdina, kapit. *A. K. Pruim*, van Grimsby naar Alicante, toonende noodvlag en hebbende de booten, stengen, zeilen, enz., verloren. Nadat kapit. *Levalois* het volk, benevens des kapiteins dochter, aan boord had genomen, was het hem mogen gelukken het schip in de haven van Perroc Quirie binnen te slepen.

Gepraaid den 2 Sept., op 1° 5′ Z.Br., 21° 48′ W.L., *Kloppenburg* Passaroeang, v. Amst. n. Bat. — Den 6 Sept., op 30° Z.Br., 15° O.L., *Hofstee* Wassenaar, v. Manilla n. Londen; op 6° 9′ N.Br., 24° 15′ W.L., *v. d. Zee* Drie Vrienden, v. Amst. n. Soerab. — Den 10 Sept., op 11° 16′ N.Br., 25° 16′ W.L., *Westenenk* Cosmopoliet, v. Cardiff n. Hong Kong. — Den 10 Oct., op 36° N.Br., 33° W.L., *Nicolai* Johanna Cornelia, v. Havana n. .... — Den 22 Oct., op 52° 50′ N.Br., 2° 30′ O.L., *de Jong* Staatsr. Baud, v. Gothenb. n. Australië.

De Sond gepasseerd.

24 Oct. *Kramer*, Geertruida v. Riga n. Antw., m. hout.

De wind den 24 Oct. N.N.W., N., N.N.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM, 27 Oct., *Wolkammer* Ida en *Potjewijd* Agatha Geertruida, Memel; *Hoff* Grietje Bos, Koningsb.; *Hendriksen* Concordia, Frederikstad.

TEXEL 27 Oct., *Hagedoorn* Corn. Cath. en *de Boer* Margr. Antina, Arch.; *Visser* Maria, Petersb.; *Potjewijd* Alida Petronella, Riga; *van Dijk* Maria Cath., Dantz.; — 28 *de Haan* Adelaide, Galatz; *Ollhoff* Catharina, Newc.; *Teensma* Cornelia, Petersb.; *Ruhl* Rabenhaupt, Bat.; *van Campen* Louise Wilhelmina, Panaroekan.

VLIE 24 Oct., *Pluym* Stad Almelo, Dundee; *Pomper* Geertje, Arch.; *Zwaal* Gijsbert Jan, Memel; *Meyboom* Fredrik Hendrik, Christ.; *Stuit* Fritz en Betsy en *Lodewijks* Cath. Arendina, Frederikstad; *Smit* Anna Elisab., Oudsoen; *Bakker* Zwaantina, Reusenhaven.

VLISSINGEN 26 Oct., *Valk* Alida, Riga.

LONDEN 23 Oct., *Ekamp* Welvaart, Stockh.; *Drent* Morgenster, Petersb.; *Huisman* Hendrika, Reval.

CARDIFF 23 Oct., *Duintjer* Friso, Amst.

DUNDEE 23 Oct., *Karssies* Elisabeth, Memel.

NORTH SHIELDS 24 Oct., *Veenhuizen* Bougina Lammech., Hamb.; *de Boer* Twee Gebroeders, Harl.

GENT 26 Oct., *Peters* Caroline Henriette, Riga.

VENETIE 21 Oct., *de Roever* Jan van Brakel, Triest.

SMIRNA 12 Oct., *de Haan* Victoria, Newc.

ODESSA 13 Oct., *v. d. Veer* Wilh. Frederika, Konst.

NEW-YORK 12 Oct., *Flik* Gebroeders, Amst.

BATAVIA voor 25 Aug., *van Duin* Philips van Marnix, *de Weerd* Pauline Const. Eleonore, *Berk* Jacoba Christina en *Noordhoek Hegt* Stad Enschedé, Amst.; *Gronbeck* Almelo, Singapore; — voor 10 Sept. *Latjes* Henricus Gerardus, *Mooi* Welvaart, *Rapp* Ardjoeno, *Mulder* Sirius, *Besier* Elisab. en Antoinette, *Johan* Vijf Vrienden, *Evers* Souburg en *Groeneveld* Prinses Amélie, Amst.; *Duinker* Waterloo, *Visser* Gen. Michielsen, *de Winter Jr.* Antoinette, *Kool* Vooruit en *Dunlop* Cortgene, Rott.; *v. d. Hoeven* Jedo, Melbourne; *Rooseboom* Jacoba Corn., *Klein* Sophia, Koningin der Ned. en *Hus* Arend, H. Kong; *Bouman* Adm. v. Kinsbergen, *Zeeman* Tonia, *von Lindern* Alblasserdam en *Terbrugge* de Vrede, Macao; *Horn* Commercie Compagnie, Point de Galle; *Marker* Emelie, K. de G. Hoop; *van Wulven* Maria, Triest; *Uitermark* Zwaluw, Napels; .... Vrijhandel, ..., — 28 Aug. *Swart* Doelwijk, Rott.

Vertrokken.

AMSTERDAM 28 Oct., *Bruins* Stientje Roemeling, Bahia; *Schuth* Jacob Synes, Gothenb.; *Huisman* Apollo en *Klofhorn* Bernhardine, Bremen; *Doijen* Fortuna, Emden.

TEXEL 28 Oct., *Muller* Nijverheid, Newc.

QUEENSTOWN 23 Oct., *Boekhout* H. Willebrordus, Liverp.

PATRAS 7 Oct., *Dekker* Henriette Louise, Smirna.

NEWHAVEN, 25 Oct. De Ned. kof Maria Anna, kapit. *Butter*, van Londen naar Liverpool, is bij Bevesier, met slechts een jongen aan boord, ontmoet en alhier binnengebragt; het schip heeft geene belangrijke schade bekomen. (Zie het berigt hierboven).

BATAVIA, 25 Aug. Het schip Vrije Handel, kapit. *Stenders*, is verongelukt, doch de equipage gered.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

AMSTERDAM, 28 *Oct.* Tarwe bij kleinigheden tot vorige prijzen: 129 ℔ jar. b. Pools. *f* 325, *f* 343; 132, 134 ℔ n. Nassaud. *f* 305, *f* 320; 156 ℔ j. Bovenl. *f* 310. — Petersburger Rogge bij partijen *f* 6 a *f* 7 lager, ongedroogde bij kleinigheden onveranderd: 116, 117, 118 ℔ Petersb. *f* 166, *f* 168, *f* 170 bij partijen: 117, 119 ℔ dito *f* 172, *f* 180 bij gerijven; 122 ℔ Belg. *f* 208. — Boekweit slap en bij partij lager afgegeven: 119 ℔ Groninger zwarte Zand *f* 200 bij partij.

Koolzaad lager afgegeven: op 9 vat in Oct. en Nov. 74 p. vl.; Dec. 74½ p. vl.; April 77 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering merkelijk flaauwer: op 6/w. *f* 43,25; vlieg. *f* 42; Nov. *f* 42 a *f* 41,50; Dec. *f* 42,25 a *f* 41,75; Mei *f* 43,50 a *f* 43. — Lijnolie dadelijk en op levering lager afgegeven: op 6/w. *f* 43,50; vlieg. *f* 42,25; Nov. *f* 41,75 a *f* 41,50; Dec. *f* 40. — Hennepolie op 6/w. *f* 47,25; vlieg. *f* 46. — Raapkoeken *f* 88 a *f* 94. — Lijnkoeken *f* 12 a *f* 14.

LONDEN, 26 *October*. Van inl. Tarwe was heden een overvloedige voorraad aangevoerd, doch het meerendeel bleef op het einde der markt onverkocht, ofschoon 3 sh. lager dan l.l. Maandag aangeboden wordende. Het gerucht, dat de Fransche regering den uitvoer van Graan en Meel zou hebben vergund, hetgeen echter, naar wij vernemen, het geval niet is, was oorzaak, dat de handel in vreemde nagenoeg gestaakt was, wordende nieuwe en oude tot eene prijsverlaging van 2 sh. aangeboden, waartoe slechts kleinigheden werden genomen. — Inl. Gerst 1 a 2 sh. en vreemde 1 sh. lager. — Haver 6 p. a 1 sh. beter koop bij weinig aftrek. — Boonen en Erwten onveranderd.

VEEMARKTEN.

VEENDAM, 27 *Oct.* Op de heden alhier gehoudene najaarsmarkt waren 380 runderen aangebragt, grootendeels bestaande uit vaalmelke koeijen, welke van *f* 70 tot *f* 140 golden; voor vette werd van 22 tot 26 cents het ½ Ned. ℔ besteed; varkens waren minder willig; schapen niet duur.

ONDERDENDAM, 27 *Oct.* Op de gisteren alhier gehoudene veemarkt was de handel vlug en de omzet voldoende. Voor het vette vee werd besteed van 24 tot 28 cts. het halve Ned. ℔.

APPINGEDAM, 28 *October*. Onze veemarkt was ruim van runderen voorzien; daar de houders hunne koeijen op hoogen prijs hielden, is weinig omgegaan; vaalmelkten van *f* 95 tot *f* 120 a *f* 130; vroegmelkten van *f* 100 tot *f* 130 a *f* 150; vetten van 25 tot 29 ct. het ½ Ned. ℔.

UITHUIZEN, 28 *Oct.* Aan de gisteren alhier gehoudene veemarkt waren groot 600 stuks horenvee aangebragt, die bijna alle tot goede prijzen zijn verhandeld geworden, het puik vette en de beste ossen voor de stalmesting, benevens de melkgevende koeijen waren bijzonder gezocht. De prijzen kunnen echter bezwaarlijk opgegeven worden, daar de kwaliteit zoo bijzonder verschilde.

Er was veel drukte en veel volk, benevens eene groote massa rijtuigen, zoodat het een zeer drukke marktdag was.

LONDEN, 26 *October*. De aanvoeren van horenvee en schapen van het vasteland gedurende de afgeloopene week waren zeer ruim en bestond uit: 1555 ossen, 566 kalveren, 7865 schapen en 211 varkens. De markt was heden levendiger gestemd voor alle artikelen en de prijzen waren over het algemeen 2 d. lager, dan de vorige week.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 28 *October*.

NEDERL., Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $62\frac{3}{16}$; Dito Dito 3 pCt. $74\frac{3}{8}$; Dito Dito 4 pCt. $95\frac{3}{4}$. — SPANJE, Onbep. Stukken $1\frac{1}{4}$ pCt. 25; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. $36\frac{3}{4}$; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. $41\frac{7}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $43\frac{3}{4}$; Dito 1856, 3 pCt. $43\frac{1}{2}$. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 103; Dito te Londen $4\frac{1}{2}$ pCt. $94\frac{1}{4}$; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. $98\frac{1}{4}$. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $71\frac{3}{8}$; Dito Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $37\frac{3}{16}$; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. $83\frac{3}{8}$; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. $73\frac{7}{16}$. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. $17\frac{5}{8}$.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Ondertrouwd:

H. J. W. WUNDER,
laatst Weduwen. van M. VOS UIJTERLIMMEGE,
Predikant te *Thamen a/d. Amstel*,
en
G. VEENHOVEN.

HOOGEZAND, 29 October 1857.

Deze dient zoowel tot *bijzondère* als algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:

Mr. T. W. SIERTSEMA
en
E. A. NAUTA.

VEENDAM, 24 October 1857.

*** Getrouwd:

T. G. BORGESIUS BROUWER,
Weduwn. van P. C. THIEL,
en
HINDERKIEN POTHOFF.

GRONINGEN, 29 October 1857.

*** Getrouwd:

H. F. ALINGS,
1*ste Luit.* 7*de Reg. Inf.*,
en
W. VAN ASSEN.

LEEUWARDEN, 29 October 1857.

*** Bevallen van eene DOCHTER Vrouwe A. C. P. VERSFELT, geliefde Echtgenoot van

E. H. BERGSMA,
Kapitein-Ingenieur.

GRONINGEN, 27 October 1857.

*** Heden beviel van eene DOCHTER ELIZABETH RUARDI TRESLING, geliefde Echtgenoot van

Mr. J. V. C. WICHERS,
Notaris.

LOPPERSUM, 27 October 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van eenen ZOON G. E. STRATEMEIJER, Echtgenoot van

J. OOSTING.

GRONINGEN, 28 October 1857.

*** Bevallen van eene DOCHTER G. H. BUINING, Echtgenoot van

K. J. DE WAARD.

DE WAARDEN (Gem. *Grijpskerk*), 28 October 1857.

*** Heden overleed, na een zeer langdurig en smartelijk lijden, Vrouwe SOPHIE WILHELMINE BAART DE LA FAILLE, FREDZESS, in den ouderdom van bijna 54 jaren.

GRAVE, 17 October 1857.

Op uitdrukkelijk verlangen van de Overledene, zullen geene uiterlijke teekenen van rouw w[or]den gedragen.

*** GRONINGEN, 22 October 1857. Heden overleed, tot mijne diepe smart, in den krachtvollen leeftijd van ruim 42 jaren, mijne geliefde Echtgenoot, ANJE EBELS; mij nalatende eene Dochter uit eene gelukkige verbindtenis van ruim 18 jaren.

EPPO TONKES.

*** Heden overleed, na eene kortstondige ongesteldheid, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder AFIJN KLAASSENS PIJBES, Wedw. G. G. EBLING, in den ouderdom van nagenoeg 85 jaren.

Hoezeer dankbaar voor het lange bezit, staren wij haar echter met droefheid na, doch troosten ons met het vertrouwen, dat zij in zaliger gewesten is overgegaan.

OUDE PEKELA, 23 October 1857.

K. P. G. EBLING.
P. G. EBLING.
H. V. D. BRUGH.
G. G. V. D. BRUGH, geb. EBLING.

*** Heden overleed, na eene kortstondige ziekte van slechts twee dagen, onze lieveling MARIA, in den ouderdom van ruim vijftien maanden.

ZUIDBROEK, 25 October 1857.

A. VAN REES.
J. F. VAN REES,
geb. KOOPS.

*** VIERHUIZEN, 26 October 1857. Het ZOONTJE, over welks geboorte wij ons voor 7 weken verheugden, werd ons heden door den dood ontrukt.

EDZO TONKES, *Predikant.*
S. TONKES.

*** Heden morgen 9 uur overleed mijn eenig Dochtertje, GERARDA HINDERICA, in den ouderdom van ruim 8½ maand.

GRONINGEN, 27 October 1857.

Wedw. G. TEN OEVER,
H. MEES.

Dienende deze *algemeene* tevens als *bijzondere kennisgeving.*

*** Heden overleed, tot mijne diepe droefheid, mijne geliefde Moeder, Mevrouw EDZERDINA VAN SWINDEREN, Wedw. den Heer A. J. VAN IDDEKINGE, in den ouderdom van ruim 71 jaren en 6 maanden.

GRONINGEN, 27 October 1857.

M. J. VAN IDDEKINGE.

Eenige kennisgeving.

*** Heden avond overleed, tot onze droefheid, in den ouderdom van 29 jaren en 6 maanden, onze beminde Zuster en Behuwdzuster WIEA CORNELIUS SMID.

GRONINGEN, 28 October 1857.

H. CREBAS.
Mede namens de Zusters.

Eenigste kennisgeving.

*** GRONINGEN, 28 October 1857. Heden overleed, in ruim zesentachtigjarigen ouderdom, Mejufvrouw WILCOLINA BURGGRAEF.

*** Heden overleed, in den ouderdom van bijna 88 jaren, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder A. M. TRIP, Wedw. J. H. BLASE.

Huize DROSTENBURG, bij *Zuidbroek*, 28 October 1857.

A. WEDEMEIJER.
A. M. WEDEMEIJER, geb. BLASE.

VERKOOPING

VAN

BOEKEN,

waaronder zeer belangrijke en fraai geconditionneerde **WERKEN** over GODGELEERDHEID, GESCHIEDENIS, DICHT-, LANDMEET- en WATERBOUWKUNDE, alsmede eener zeer aanzienlijke **COLLECTIE**

KAARTEN, PLAATWERKEN, PLATEN EN TEEKENINGEN,

SCHILDERIJEN in Olieverw,

waarbij van beroemde hedendaagsche MEESTERS,

VERSCHEIDENHEDEN,

INSTRUMENTEN, BOEKENKASTEN, ENZ., op DONDERDAG den 12den November 1857 en vervolgens, door en ten Huize van R. J. SCHIERBEEK, in de Guldenstraat, bij wien de **Catalogus** à **10 Ct.** is te bekomen.

*** De ondergeteekende, Drukker en Uitgever der

VADERLANDSCHE

LETTEROEFENINGEN,

neemt de vrijheid de aandacht van het Publiek op zijne onderneming te vestigen. Hij mag zich verblijden in vermeerderde belangstelling, sinds het Tijdschrift met den Jaargang 1857 verschenen is onder eene andere Redactie, namelijk onder die van den Heer A. LOOSJES, Predikant bij de Doopsgezinde Gemeente te *Amsterdam*. Reeds in den loop van dit jaar zag hij het getal zijner Abonnenten vermeerderen, terwijl hij het vertrouwen koestert, dat eene dergelijke aangename ondervinding hem bij het openen van den Jaargang 1858 wacht. Ten einde de bekendheid met zijn Tijdschrift te bevorderen, verklaart hij zich bereid, aan HH. Directeuren van

Leesgezelschappen

of aan anderen, die zulks verlangen, op verzoek van hunnen gewonen Boekhandelaar, een paar Nommers van den loopenden Jaargang **gratis** te verschaffen, om in de Leesgezelschappen of Leeskringen te circuleren.

's Jaarlijks verschijnen **16** Nommers, te zamen 104 à 108 vellen druks, tegen den prijs van *ƒ* 11,20.

AMSTERDAM, 15 October 1857.

P. ELLERMAN, Rokin, A 397.

*** Door **H. HÖVEKER**, te *Amsterdam*, is bij alle Boekhandelaren gratis verkrijgbaar gesteld:

Prospectus van de Uitgave

EENER

KEUR VAN LEERREDENEN

van de **beroemdste Kanselredenaars van het Buitenland**, à $7\frac{1}{2}$ Cent iedere Leerrede.

Binnen eenige dagen verschijnt de eerste Leerrede, welke zal zijn van C. H. SPURGEON, uitgesproken voor bijna 24,000 personen in het Kristallen Paleis, op den in *Engeland* gehouden Bededag op Woensdag den 7den October j.l.

Aan de Inteekenaren zal **gratis** worden afgeleverd: het **PORTRET** van den Eerw. **SPURGEON**, naar eene Photographie, genomen op het oogenblik dat hij tot deze groote vergadering spreekt.

AFWATERINGS- EN SCHEEPVAARTKANALEN.

Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA** is uitgegeven:

Rapport der Commissie ter zake van de indeeling der Provincie in nieuwe *Waterschappen*, opzigtelijk de tegen de daarstelling van het *Waterschap* **Oldambt** en **Fivelingo** ingebragte **bezwaren**; vergezeld van een voorstel der werken, die in dat Waterschap moeten worden uitgevoerd. Prijs 25 Cent.

Nader Rapport van de Commissie benoemd bij besluit der Staten van den 13den Julij 1855, no. 3, belast met het onderzoek van de plannen ter *verbetering der Scheepvaartkanalen en de indeeling dezer Provincie in nieuwe Waterschappen*, en wel speciaal nopens de grenzen en uit te voeren werken in het nieuw op te rigten Waterschap **Westerkwartier.** Prijs 30 Cent.

Vroeger zijn door hen uitgegeven:

STATEN der **MOLENKOLONIËN** gelegen tusschen het Reitdiep en het Damsterdiep, in de vier Kerspelen-, Bellingwolder-, Termunter-, Oterdummer- en Drie-Delfzijlen-Zijlvestenijen en bezuiden het Winschoterdiep en den A-stroom, in de Provincie Groningen. Prijs 30 Cent.

Rapport van de Commissie uit den RAAD der Gemeente Groningen en *Missive* van de KAMER van KOOPHANDEL en FABRIJKEN, betrekkelijk de **verbetering der Kanalen** in de Provincie Groningen. Prijs 50 Cent.

NADERE TOELICHTING van de beschouwingen van sommige door de Staten der Provincie *Groningen* vastgestelde **ontwerpen** ter **algemeene verbetering** der **Scheepvaartkanalen in de Provincie**, van den Heer *H. OORTWIJN*, Kolonel-Ingenieur gepensioneerd met den rang van Generaal-Majoor, Ridder der Militaire Willemsorde 4de Klasse, door *de Staatscommissie*, ter zake van de verbetering en vereeniging der Scheepvaartkanalen enz. Prijs 50 Cent.

Aan de Inteekenaren is verzonden:

No. 21 van den Jaargang voor 1857 van

De Huisvriend,

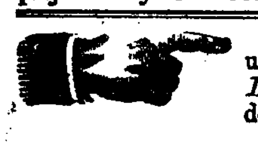
Gemengde Lectuur voor Burgers in Stad en Land,

VERZAMELD DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

Inhoud. *Uit alle landen en talen*: XI. Vier studenten; naar 't Zweedsch van Oom ADAM (Dr. C. A. WETTERBERGH). — Dat past zijn hoofd niet. — Zuidafrikaansche schetsen; door Dr. ED. KRETZSCHMAR: I. Het leven in de Kaapstad. Pro memoria! — Ver-gereisde vrouwen. — De handen. — Geregen parelen voor huis en leven; naar RÜCKERT.

Jaarlijks verschijnen 26 Vellen rooijaal octavo, tegen den prijs van *ƒ* 3 — 00.

De GECOMMITTEERDE SCHEPPERS uit het GENERALE ZIJLVEST der *DRIE DELFZIJLEN* gedenken, op DINGSDAG den derden November e.k., te elf uur des voormiddags, bij de Zijlen te *Delfzijl*, publiek te verkoopen: twee of meer **OUDE VLOEDDEUREN** en hetgeen er meer aan **AFBRAAAK** zal worden gepresenteerd.

SLOCHTEREN, 26 October 1857.

De Overste Schepper:
W. HORA SICCAMA VAN SLOCHTEREN.
De Secretaris:
R. P. CLEVERINGA, J.z.

Aan het Publiek wordt ter kennis gebragt, dat de **EEMS-STOOMBOOTEN**, alsmede de STOOMBOOT ***FIVEL***, met den **1sten November** hare Dienst zullen **STAKEN.**

DELFZIJL, 27 October 1857.

De Agent:
K. HAZENHOEK.

De Barge

van ***GRONINGEN*** op ***DELFZIJL***, ***vice versa***,

bespannen met **twee Paarden**, zal met den **1sten November** vertrekken:

van ***Groningen*** des **morgens** precies te **7 uur**;

van ***Delfzijl*** des **namiddags** precies te **2 uur.**

Namens de Schuitevaarders:
P. A. SINGER, *Boekh.*

Bargedienst

VAN

Groningen op *Winschoten*,

vice versa. De Barges zullen, tot nadere aankondiging, te beginnen met **den 1sten November**, vertrekken:

Van ***Groningen*** naar ***Winschoten***: des **morgens 10 minuten vóór** van het Winschoterdiep en op **klokslag 7 uur** van het Logement *de Vonk*; en des **namiddags 10 minuten** vóór en op **klokslag 4 uur**, als boven.

Van ***Winschoten*** naar ***Groningen***: des **morgens** op **klokslag 6 uur**, en des **namiddags 4 uur** van het Hotel *Wissemann*; des **DINGSDAGS** en **VRIJDAGS 's morgens** evenwel **te 5 uur** en **'s namiddags te 4 uur.**

De EERSTE KAJUIT zal gedurende den Winter **verwarmd** worden.

Binnen kort zal, op nader te bepalen dag en plaats, publiek worden verkocht: Het **TJALKSCHIP** genoemd ***de Vrouw Maria***, groot 80 Tonnen, met den INVENTARIS, thans liggende in het Damsterdiep te *Groningen*, laatst door nu wijlen den Schipper GEERT JANS PUISTER bevaren.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

BOELDAG VAN VET VEE.

Mr. **H. GUICHART ABRESCH**, Notaris te *Zuidhorn*, zal, ten verzoeke van Mr. R. M. A. DE MAREES VAN SWINDEREN, te *Ezinge*, op MAANDAG den 2den November e.k., des namiddags te 1 uur, ten Huize van den Kastelein J. A. VERDENIUS, te *Ezinge*, op drie maanden Crediet, publiek verkoopen:

12 vette jonge OSSEN, 3 vette KOEIJEN en 1 vroegmelkte KOE; alsmede **10** à **12** duizend pond best gewonnen KLEIHOOI.

De Beesten kunnen, des verkiezende, tot den 12den November e.k. in het Land blijven.

H. GUICHART ABRESCH, *Nots.*

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op DONDERDAG den 5den November 1857, des namiddags te 3 uur, ten Huize van A. W. ZWANEVELD, Kastelein te *Kolham*, en ten verzoeke van PIETER ABRAHAMS WEIJER, publiek te veilen en te verkoopen:

I. Eene **BEHUIZING** en **SCHUURTJE** met derzelver EIGEN HEEM en TUIN, groot 19 R., 10 E., staande en gelegen te *Kolham*.

II. 1 B., 96 R., 30 E. **EIGEN LAND**, mede aldaar, achter Perceel I gelegen.

Mr. J. D. TRESLING.

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op VRIJDAG den 27sten November 1857, des namiddags te 3 uur, ten Huize van W. E. BOSMA, te *Schildwolde*, publiek te veilen en te verkoopen:

I. Eene **BEHUIZING** en **SCHUUR**, nieuws getimmerd, geteekend letter B no. 109, met de VASTE EN IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 58 B., 54 R. TUIN-, BOUW- en GROENLAND, staande en gelegen te *Schildwolde*, en nog 8 B. **GROEN-** en **BOUWLAND**, gelegen onder *Noordbroek*, *WIJCHGELS ERF* genaamd, zullende voortaan jaarlijks op den 11den November tot vaste huur doen *ƒ* 200—00.

II. Den EIGENDOM van opgemeld Perceel.

III. Eene BEHUIZING en SCHUUR, *HET HEEREN HUIS* genaamd, geteekend lett. B no. 102, met EIGEN HEEM, TUIN, BOSCH en eenig LAND, groot 2 B., 95 R., 10 E., staande en gelegen te *Hellum*, bij het *Schildmeer*.

De Conditiën van Verkoop zullen acht [illegible] den [illegible] rens ter lezing liggen ten Huize van Verkooper [illegible] Kantore van

Mr. J. D. TRESLING.

*** Mr. **D. ROESSINGH**, Notaris te *Grootegast*, gedenkt, op ZATURDAG den 28sten November 1857, des namiddags te 3 uur, ten Huize van den Kastelein ALBERT E. PALSMA, te *Nuis*, ten verzoeke van zijne PRINCIPALEN, publiek te verkoopen:

15 B., 43 R., 40 Ellen ONDERGRONDEN, gelegen te *Zevenhuizen*, Gemeente *Leek*, en te *Nuis*, Gemeente *Marum*, aan de Jonkersvaart aldaar, de *VRIJSTAD* bijgenaamd, en zulks in Perceelen, behoorlijk afgebakend.

PUBLIEKE VERKOOPING.

Mr. **D. ROESSINGH**, Notaris te *Grootegast*, gedenkt, op MAANDAG den 7den December 1857, des voo[rmiddags] precies te 10 uur, in het GEMEENTEHUIS te *G*[rootegast], krachtens autorisatie, hiertoe verleend bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Groningen*, ten verzoeke van de Erven JAN BERENDS HAZENBERG en ANK[E] BOUKES PIERS, in der tijd Ehelieden, overleden te *Grootegast*, publiek te verkoopen:

I. Eene **BOEREN BEHUIZING**, met ERF, TUIN, BOOMGAARD en de VASTE BEKLEMMING der daarbij behoorende en gebruikt wordende LANDERIJEN, staande en gelegen aan de Hoofdvaart in het Dorp *Grootegast*, groot 35 B., 67 R. en 16 E., doende jaarlijks tot vaste huur de som van *ƒ* 113—00.

II. $\frac{1}{3}$ AANDEEL in 7 B., 38 R., 10 E. LAND en HAKBOSCH, gelegen in *Peebosch*, onder *Doezum*.

III. Drie B., 64 R., 10 E. LAND, gelegen [onder] *Doezum*.

IV. $\frac{1}{3}$ AANDEEL in 2 stukjes VEENGROND, gelegen onder *Lucaswolde*, Gemeente *Marum*, in zijn geheel groot 2 B., 55 R. en 20 E.

M. MICHEL

heeft de eer haren geachte BEGUNSTIGERS te berigten, dat bij haar zijn ontvangen de **Nieuwste Modellen** van **MANTELS, TALMA'S, CHALES LONGS** en **DOEKEN**, alsmede de **NIEUWSTE STOFFEN** voor dit **Saizoen.**

Die iets moois wil koopen,
Moet naar Carolieweg toe loopen.

L. H. POLAK

maakt zijnen geëerde Begunstigers bekend, dat hij op nieuw direct uit ***Engeland*** heeft ontvangen: een groot assortiment GEKLEURDE LAPPEN, bij het pond, in alle soorten. Ook is hij weder ruim voorzien van **GARNEERSELS** voor Dameskleederen, en **VEEREN** voor Rokken, zeer goedkoop vooral voor Naaisters, alsmede eene groote partij **PELTERIJEN** in alle soorten,

TOT ZEER LAGE PRIJZEN.

Heeren Houthandelaren.

Volgens telegrafisch berigt van de Heeren BUGGE & COMP., van *Laurvig*, gedateerd den 25sten October, hadden zij eene **groote partij BALKEN** aangevoerd gekregen.

Er wordt te Koop gevraagd:

Een **klein KERK-** of **groot HUISORGEL**, geschikt om in eene **Kerk** geplaatst te worden.

Brieven franko, onder letter B, aan 't BUREAU dezer COURANT.

Bij **J. GROEN**, in de O. Ebbingestr., zal op heden een *bewonderenswaardig* **vet KALF** worden geslagt; verzoekt vriendelijk begunstiging.

TWEE BEKWAME

Kleermakersknechten

kunnen dadelijk VAST WERK bekomen bij G. EBBINK,
Mr. Kleermaker te *Assen*.

Een **JONGELING**, van goeden Huize, Prot. Godsd., 18 jaren oud, zag zich gaarne geplaatst als **BEDIENDE** in eene ***TABAKS-*** of ***KRUIDENIERSAFFAIRE*** of wel eenig ander VAK van ***HANDEL***, om het even in of buiten deze Provincie. Brieven franko aan het BUREAU dezer COURANT, onder lett. M.

FRIESCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

STOOMVAART

TUSSCHEN

Amsterdam en *Harlingen*

naar *Leeuwarden* en *Groningen*, vice versa,

zonder oponthoud te LEEUWARDEN.

VERTREK:

van ***AMSTERDAM***, DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS, des ochtends te 7 uur, in Correspondentie met de **DILIGENCE** van VAN GEND & LOOS naar ***Franeker***, ***Leeuwarden*** en ***Groningen***, en **BARGEDIENST** tusschen ***Harlingen*** en ***Leeuwarden.***

van ***HARLINGEN***, WOENSDAGS, VRIJDAGS en ZONDAGS, des ochtends te 8 uur.

» ***GRONINGEN***, DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS, 's avonds te 11 uur.

» ***LEEUWARDEN***, den VOLGENDEN OCHTEND te 5 uur.

» ***LEEUWARDEN***, der BARGE, IDEM te 4 uur.

Informatiën aan de KANTOREN der *FRIESCHE STOOMBOOT-REEDERIJ*, en aan die van de Heeren **VAN GEND & LOOS.**

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

October 1857.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
18	758,34	755,45	754,30	10,7	15,4	13,8	0,95	0,86	0,95	O.	O.	O.	betrokken.	betrokken.	betrokken.
19	754,69	755,23	757,32	10,0	17,5	14,1	0,99	0,81	0,95	„	O.Z.O.	„	„	wein. bew.	„
20	758,74	758,04	758,25	9,5	17,2	12,1	max.	0.78	0,97	O.N.O.	N.O.	N.O.	helder.	helder.	helder.
21	755,54	752,99	751,65	7,3	12,7	12,6	0,99	max.	max.	O.N.O.	Z.O.	Z.	betr. (mist.)	betr. (mist.)	betr. (mist.)
22	749,10	749,53	752,53	11,4	13,4	11,4	max.	0,89	max.	Z.W.t.Z.	Z.W.t.Z.	Z.t.W.	betrokken.	betrokken.	regen.
23	760,35	763,88	767,78	8,5	12,7	8,7	0,97	0,70	0,90	Z.t.W.	Z.t.W.	„	bewolkt.	wein. bew.	helder.
24	770,90	770,25	769,91	5,5	12,7	8,7	0,96	0,80	0,91	N.O.t.O.	N.O.	N.O.t.O.	helder.	helder.	„

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.